

Taariikhda Qarsoon ee Aayadda Afartan — Tirada Kow iyo Labaatan

Masiibada Labaad - Qaybta Sideedaad - Yexesqeel Labaad

Jeff Pippenger

2026-08-05

Yexesqeel wuxuu matalaa kuwa uu Libaaxa qabiilka Yahuudah u qabtay hawl waxbarid ah, oo waxbariddiisa aasaasiga ahuna waa “xarriiqba xarriiq.”

Kuwuuu yidhi, Kanu waa nasashada aad ku nasin kartaan kuwa daallan; kanuna waa qaboojinta; hase ahaatee way maqli waayeen. Laakiinse eraygii Rabbigu wuxuu iyaga u noqday amar amar ka kor saaran, amar amar ka kor saaran; sadar sadar ka kor saaran, sadar sadar ka kor saaran; wax yar halkan, wax yarna halkaas; si ay u socdaan, oo gadaal ugu dhacaan, oo loo jebiyo, oo dabin loogu qabto, oo la qabsado. Ishacyaah 28:12, 13.

Haatan Libaaxa qabiilka Yahuudah ayaa furaya kitaabka Yexesqeel. Waxaa naloo sheegay in Yexesqeel uu yahay wadaad sannaddii soddonaad, ha ahaato in “soddon” ay ka dhigan tahay da’diisa astaan ahaan ee wadaadnimada, ama sannaddii soddonaad ee taxanaha nebiyadeed ee ka bilaabmay Jubilee-gii Weynaa ee Yoosiyaa. Wadaadnimada ugu dambaysa ee maalmaha ugu dambeeya waa boqol iyo afar iyo afartan kun, taariikhihii qadiimiga ahaa ee tooska ahaa na waxay tusaale u yihiin taariikh astaan ah oo maalmaha ugu dambeeya ah.

Laakiin idinku waxaa laydiin magacaabi doonaa Wadaaddadii Rabbiga; dadkuna waxay idinku yeedhi doonaan Adeegayaashii Ilaaheenna; waxaad cuni doontaan hodantinimada quruumaha, oo ammaantooda ayaad ku faani doontaan. Ishacyaah 61:6.

Yexesqeel waa astaan ka taraysa dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya—taariikhda quduuska ah ee marag-kasta oo nebiyadeed tilmaamayo. Taariikhdaas quduuska ahi waa dhaqdhaqaaqa malaa’igta saddexaad, kaas oo si gaar ah loogu tusaaleeyey dhaqdhaqaaqa malaa’igta koowaad sannadkii 1840. Dhaqdhaqaaqa malaa’igta koowaad wuxuu ahaa malaa’igtii alfa ee saddexda malaa’igood, tan saddexaadna waa malaa’igta omega. Sidaas darteed Yexesqeel wuxuu la jaanqaadayaa Butros wakhtiga shaabadaynta ee boqol iyo afar iyo afartan kun. Taariikhda astaaneed ee ay Butros iyo Yexesqeel labaduba ku yaalliin waxaa loo metelaa sida taariikhda Panium.

Kitaabka Yar

Yexesqeel wuxuu qaatay kitaabkii yaraa, sida uu Yooxanaa ku sameeyey Muujintii tobnad.

Laakiinse adigu, wiilka Aadanow, maqal waxa aan kugu leeyahay; ha noqon caasi sida gurigaas caasiga ah; afkaaga fur, oo cun waxa aan ku siinayo. Oo markaan eegay, bal eeg, gacan baa laysoo diray; oo bal eeg, waxaa ku jiray kitaab duuban; oo hortayda ayuu ku kala bixiyey; waxaana lagu qoray gudaha iyo dibaddaba; waxaana ku qornaa baroor, oohin, iyo

hoog. Weliba wuxuu igu yidhi, Wiilka Aadanow, cun waxa aad hesho; kitaabkan duuban cun, dabadeedna tag oo la hadal reer binu Israa'iil. Sidaas daraaddeed afkaygii baan furay, oo wuxuu iga yeelay inaan cuno kitaabkaas duuban. Oo wuxuu igu yidhi, Wiilka Aadanow, calooshaada wax ku cun, oo uurkaaga ka buuxi kitaabkan duuban ee aan ku siinayo. Markaasaan cunay; afkaygana wuxuu ugu macaanaa sidii malab. Yexesqeel 2:8–10, 3:1–3.

Muujintii tobanad, Yooxanaa wuxuu cunaa kitaabka yar, cutubka oo dhammuna wuxuu matalaa muujinta xoogga Ilaah laga bilaabo Agoosto 11, 1840 ilaa Oktoobar 22, 1844.

“Malaa’igta ku midoobaysa ku dhawaaqidda farriinta malaa’igta saddexaad waa inay ammaanteeda ku iftiimisaa dunida oo dhan. Halkan waxaa lagu sii sheegayaa hawl gaadhaysa dunida oo dhan iyo awood aan caadi ahayn. Dhaqdhaqaaqii imaatinka ee 1840–44 wuxuu ahaa muujin ammaan oo xoogga Ilaah ah; farriintii malaa’igta kowaad waxaa la gaadhsiiyey xarun kasta oo adeegga wacdinta ee dunida ku taallay, dalalka qaarkoodna waxaa ka jiray xiiso diineedkii ugu weynaa ee lagu arkay dal kasta tan iyo Dib-u-habayntii qarnigii lix iyo tobnaad; hase yeeshee kuwaas waxaa ka sii weynaan doona dhaqdhaqaaqa xoogga badan ee hoos imanaya digniinta ugu dambaysa ee malaa’igta saddexaad.” The Great Controversy, 611.

Yexesqeel wuxuu la jaanqaadayaa Yooxanaa cutubka tobnaad ee Muujintii, sidaas daraaddeed Butros, Yooxanaa, iyo Yexesqeel waxay wada taagan yihiin meeshoodii loo qoondeeyey intii lagu jiray wakhtiga shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun.

1840 ilaa 1844 waxa ay ka dhigan tahay muddo afar sano ah oo bilaabatay markii wax sii sheegidda wakhtiga ka bilaabatay muddo boqol iyo konton sano ah 27-kii Luulyo, 1299. “Shantaas bilood” way dhammaadeen, waxayna ku biireen wax sii sheegidda wakhtiga ee saddex boqol iyo sagaashan iyo kow sano iyo shan iyo toban maalmood, taas oo ku dhammaatay 11-kii Agoosto, 1840, markii muujinta ammaanta leh ee xoogga Ilaah la muujiyey ilaa 22-kii Oktoobar, 1844. Markaas dabadeed adeegsiga wakhtiga nebiyadeed wuu joogsaday.

Oo ku dhaartay Kan nool weligiis iyo weligiisba, kan abuuray samada iyo waxa ku jira, iyo dhulka iyo waxa ku jira, iyo badda iyo waxa ku jira, in aan wakhti dambe jiri doonin. Muujintii 10:6.

Waqtiga nebinnimadu waxay dhammaatay sida adeegsi sax ah oo nebinnimada ah Oktoobar 22, 1844. Ezekiel, Peter, iyo John mid waliba wuxuu matalaa bikradaha caqliga leh ee Ilaah ee dhaqdhaqaaqii malaa’igta koowaad iyo tan labaad, iyo weliba dhaqdhaqaaqa malaa’igta saddexaad.

Riyooyin

Kow iyo tobanka cutub ee ugu horreeya ee Ezekiel waxay soo bandhigaan taxane “riyooyin” ah sida lagu sheegay aayadda koowaad ee cutubka koowaad.

Haddaba waxaa dhacay sannaddii soddonaad, bisha afraad, maalinteedii shanaad ee bisha, intii aan ku dhex jiray maxaabiistii webiga Kebaar agtiisa, in samooyinkii furmeen, oo aan arkay waxyiyo xagga Ilaah ka yimid. Yexesqeel 1:1.

“Muujintii” kow iyo tobankii cutub ee ugu horreeyey waxaa markii ugu horraysay lagu bixiyey cutubka koowaad agtiisa webiga Kebaar, dabadeedna waa lagu sii ballaadihiyey muujintii cutubka saddexaad ee “bannaanka,” ka dibna haddana muujintii cutubka siddeedaad ee Yeruusaalem. Saddexda goobood ee webiga Kebaar, bannaanka, iyo Yeruusaalem waxay metelaan saddex muujin oo wadajir uga kooban hal muujin, taas oo ah “muujintii” aayadda koowaad iyo kow iyo tobanka cutub ee ugu horreeya.

Yuubilii

Iyadoo sannaddii soddonaad loo qaadanayo inay tahay sannaddii soddonaad ee wareegga Yuubiliiga ee ka bilaabmay Kormariddii caanka ahayd ee Boqor Yoosiyaah, dabadeedna ku dhammaaday Oktoobar 22, arrintaasi si fudud ayaa loo taageeri karaa; waayo xariiqdaas gaarka ah ee taariikhda quduuska ah si cad ayaa loo sawiray, xariiqba xariiq dusheeda, iyadoo ay ka marag kacayaan wax ka badan hal markhaati. Tusaale ahaan; Kormariddu waxay matashaa ciidaha Guga, maalinta kafaaraggudkuna waxay matashaa ciidaha Dayrta. Sidaa darteed Laawiyyintii labaatan iyo saddex waxay la jaanqaadaysaa wareegga Yuubiliiga ee ka bilaabmay Yoosiyaah. Waxa kale oo jira xariiqyo kale oo la jaanqaadaya taariikhda uu matalayo Boqor Yoosiyaah ilaa Oktoobar 22, 573 BC. Dhammaystirkii taariikheed ee sannad Yuubilii ah ee Oktoobar 22, 573 BC waxaa taageeraya taariikhyahannada.

Taariikh-xisaabiyeyaasha guud ahaan way ku qanacsan yihiin in maalinta kafaaraggudka la dhigto Oktoobar 22, 573 BC, iyo in Kormariddii Weyn ee Yoosiyaah ee 622 BC ay sidoo kale tahay taariikh ay aqbaleen taariikh-xisaabiyeyaasha Kitaabiga ahi. Kormaridda, oo ah astaan u taagan iidaa guga, waxay bilowday wareegga Yubilii ee afartan iyo sagaalka sano, kaas oo ku dhammaaday astaanta iidaa dayrta maalinta kafaaraggudka. Toddobada toddobaad ee sannadaha ee ka koobnaa afartan iyo sagaal sano waxay ahaayeen astaamaha Sabtida dhulka.

“Bog kasta dhexdeeda, ha ahaato taariikh, ama amar, ama wax sii sheegid, Qorniinnada Axdiga Hore waxa ku ifaya ammaanta Wiilka Ilaah. Intii ay ahayd hay’ad Rabbaani ah, nidaamka Yuhuudnimada oo dhan wuxuu ahaa wax sii sheegid isku urursan oo injiilka ah. Masiixa ayay “nebiyada oo dhammi u marag furaan.” Falimaha Rasuullada 10:43. Laga bilaabo ballankii la siiyey Aadan, oo soo maraya silsiladdii awowayaashii iyo nidaamkii sharciga, iftiinka ammaanta leh ee samadu wuxuu caddeeyey raadadkii Bixiyaha. Wax aragayaashu waxay arkeen Xiddigtii Beytlaxam, Shiiloh-ka iman doona, iyadoo waxyaalaha mustaqbalka ahi hortooda ugu soo gudbayeen saf qarsoon. Allabari kasta dhexdiisa waxaa lagu muujiyey dhimashadii Masiixa. Daruur kasta oo foox ah dhexdeeda waxaa kor ugu kacaysay xaqnimadiisu. Buun kasta oo sannadda yubileega ah waxaa lagu dhawaaqay magiciisa. Qarsoodiga laga cabsado ee meesha ugu quduusan dhexdeeda ayaa ammaantiisu degganayd.” The Desire of Ages, 211.

Toddoba iyo toban

Sidqiyaah waxaa loo kaxaystay Baabuloon markii Yeruusaalem dhacday afar iyo toban sannadood ka hor 573 BC. Taariikhyahannada Yuhuuddu waxay wareegga Yubileega ka soo bilaabaya Yoosiyaah sannadkii 622 ilaa Oktoobar 22, 573 u aqoonsadaan inuu yahay wareegii 17aad ee

Yubileega. Muddadii u dhexaysay dagaalkii Rafiyya iyo dagaalkii Paaniyuum waxay ahayd toddoba iyo toban sannadood. Batalyoome wuxuu ahaa guuleystihii dagaalkii Rafiyya, oo wuxuu boqorkii koonfureed ahaan u talinayay toddoba iyo toban sannadood. Laga bilaabo Xeerii Miilaan ilaa Koonstantiin uu boqortooyadiisii kala qaybiyey sannadkii 330, waxay ahayd toddoba iyo toban sannadood. Wareeggii 17aad ee Yubileega Yerusaleem waxaa baabbi'iyey Nebukadnesar.

Waayo, reer binu Israa'iil waxay joogi doonaan maalmo badan iyagoo aan boqor lahayn, oo aan amiir lahayn, oo aan allabari lahayn, oo aan taallo lahayn, oo aan eefod lahayn, oo aan teraafiim lahayn. Dabadeedna reer binu Israa'iil way soo noqon doonaan, oo waxay doondooni doonaan Rabbiga Ilaahooda ah iyo Daa'uud boqorkooda; oo maalmaha ugu dambeeya waxay Rabbiga iyo wanaaggiisa ugu iman doonaan cabsi. Hoosheeca 3:4, 5.

Hoosheeca waxa uu ka hadlayaa mawduuc si toos ah ula xidhiidha maxaabiisnimadii Sidqiyaah, inkasta oo uu sidoo kale matalayo bilowgii maxaabiisnimada boqortooyadii woqooyi sannadkii 723 BC. Sababta marinka Hoosheeca ula xidhiidho markhaatiga Yexesqeel waxay la xidhiidhaa diidmada Ilaah markii Israa'iil ku adkaysatay boqor bini'aadan ah. Doonistii Israa'iil ee ahayd in uu xukumo boqor bini'aadan ahi, halkii uu ka ahaan lahaa Boqor Ilaah ah, waxaa lagu muujiyey sida "kibirka xooggiinna" ee ku jira xukunka "toddoba jeer" ee Laawiyiintii 26.

Oo haddaad intaas oo dhan dabadeed weli i maqli weydaan, markaas toddoba laab ayaan idiinku sii ciqaabi doonaa dembiyadiinna. Oo waxaan jebin doonaa kibirka xooggiinna; samadiinnana waxaan ka dhigi doonaa sidii bir, dhulkiinnana sidii naxaas. Laawiyiintii 26:18, 19.

"Faanka xooggiinna" waxay ka dhigan tahay rabitaankii Israa'iil ee ahaa inay dunida la mid noqdaan oo ay yeeshaan boqor iyaga u gaar ah. Ka qaadistii boqorka boqortooyadii woqooyi sannadkii 723 BC, dabadeedna maxaabiisnimadii boqor Sedeqyaah ee boqortooyadii koonfureed sannadkii 586 BC, waxay ka dhigan tahay jabintii "faanka" Israa'iil hore, oo faanku wuxuu ka horreeyaa dhicid. Wax sii sheegidda Kitaabka Quduuska ah dhexdeeda, "xoog" waa boqor ama boqortooyo, oo faankii Israa'iil ee ku jiray habsashada boqor aadane ah wuxuu calaamad u yahay diidistii xukunka Ilaah iyo Boqorka Rabbaaniga ah.

Oo waxay noqotay, markii Samu'uul gaboobay, inuu wiilashiisii ka dhigay xaakinno u taliya Israa'iil. Magaca curadkiisuna wuxuu ahaa Yoo'eel, kan labaadna magiciisu wuxuu ahaa Abiyyaah; oo waxay xaakinno ku ahaayeen Bi'ir Shebac. Wiilashiisiina kuma ay socon jidadkiisii, laakiinse waxay u leexdeen faa'iido xun, oo laaluush bay qaateen, xukunkiina way qalloociyeen. Markaasaa odayaashii Israa'iil oo dhammu isu soo urureen, oo waxay Samu'uul ugu yimaadeen Raamaah, oo waxay ku yidhaahdeen, Bal eeg, waad gaboowday, wiilashaaduna kuma socdaan jidadkaaga; haddaba boqor noo yeel inuu noo xukumo sida quruumaha oo dhan. Laakiin arrintaasu way ka xumaatay Samu'uul markii ay yidhaahdeen, Boqor noo yeel inuu noo xukumo. Markaasaa Samu'uul Rabbiga baryay. Rabbiguna wuxuu Samu'uul ku yidhi, Dadka codkooda maqal wax kasta oo ay kugu yidhaahdaan; waayo, adiga kuma ayan diidin, laakiinse anigay diideen inaanay iyaga boqor u ahaan. Sida shuqulladii ay sameeyeen oo dhan tan iyo maalintii aan Masar ka soo bixiyey ilaa maantadan, oo ay igaga tageen, ilaahyo kalena ugu adeegeen, sidaas oo kalay adigana kugu samaynayaan. Haddaba

sidaas daraaddeed codkooda maqal; hase ahaatee si adag ugu markhaatifur iyaga, oo tus habka boqorka iyaga u talin doona. 1 Samuu’eel 8:1–9.

Waa in la ogaadaa in markaas Israa’iil ay diideen ma aha oo keliya Ilaah inuu boqorkooda ahaado, laakiin sidoo kale Ruuxa Waxsii-sheegidda, sida uu Samuu’eel u metelayay; waayo waxaa qoran, “way iga tageen aniga, oo waxay u adeegeen ilaahyo kale, sidaas oo kalena ayay adigana kugu sameeyaan.”

“Shaydaanku waa... si joogto ah u soo gelinaya waxa been-abuurka ah—inuu dadka ka kaxeeyo runta. Khiyaanada ugu dambaysa ee Shaydaanku waxay ahaan doontaa inuu waxba ka dhigo markhaatifurka Ruuxa Ilaah. ‘Meesha aan waxyi ka jirin, dadku way halligmaan’ (Maahmaahyadii 29:18). Shaydaanku wuxuu u hawlgeli doonaa si xeeladaysan, isagoo adeegsanaya habab kala duwan iyo wakiillo kala duwan, si uu u wiiqo kalsoonida dadka hadhay ee Ilaah ku qabaan markhaatifurka runta ah.”

“Waxaa la hurin doonaa nacayb ka dhan ah Markhaatifurka kaas oo Shaydaani ah. Hawlgelinta Shaydaanku waxay ahaan doontaa inuu gilgilo rumaysadka kiniisadaha ee iyaga ku saabsan; sababtuna waa tan: Shaydaanku ma heli karo jid sidaas u bannaan oo uu ku soo geliyo khiyaanooyinkiisa oo uu nafaha ugu xidho dhalanteedyadiisa haddii digniinaha, canaanaha, iyo talooyinka Ruuxa Ilaah la maqlo.” Selected Messages, book 1, 48.

Khiyaanadii ugu dambaysay ee ku dhacday dowladnimadii Ilaah-xukunku ahayd ee reer binu Israa’iiltii hore waxay ahayd diidmo aan ku koobnayn Ilaah oo keliya, balse sidoo kale ahayd diidmada Ruuxa Waxsii-sheegidda. Diidmadaas dhacday sannadkii 1097 BC waxay astaan u tahay khiyaanada ugu dambaysa ee Adventisnimada Laodikiya ee Toddobaadka-Kowaad sannadkii 1863. “Toddobada goor” ee Laawiyaantii labaatn iyo lix waa Erayga Ilaah, Ruuxa Waxsii-sheegidduna wuxuu ka yidhaahdaa “toddobada goor” in “aan wax laga beddelin.”

“Waxaan arkay in shaxdii 1843 uu hagayey gacanta Rabbigu, oo aanay habboonayn in wax laga beddelo; in tirooyinku ahaayeen sidii uu Isagu doonayay; in gacantiisu dul saarnayd oo ay qarisay qalad ku jiray qaar ka mid ah tirooyinka, si aan qofna u arki karin, ilaa gacantiisa la qaaday.” Early Writings, 74.

Ruuxa Waxsii sheegiddu si cad bay u taageertay “toddobada wakhti,” taageeriddeeduna waxay ahayd digniin ah inaan wax laga beddelin tirooyinka ku qoran jaantuska, kaas oo “toddobada wakhti” ay yihiin tiirka dhexe iyo geeska sare ee midig. Iyada oo la marayo jaantuskii been-abuurka ahaa ee Uriah Smith sannadkii 1863, diidmada tartiib-tartiibka ah ee runta aasaasiga ah, oo ay astaan u ahayd reer binu Israa’iil hore diidmiddoodii Ilaah, Ruuxa Waxsii sheegiddu waxay aqoonsatay fallaagadii 1863. Taariikhda fallaagadii 1863 waxay la jaanqaaddaa xariiqda waxsii sheegidda ee lagu soo bandhigay kitaabka Ezekiel. Xariiqdaas taariikheed, gunaanadku wuxuu ahaa burburkii Yerusaleem, kaas oo astaan u ahaa sharciga Axadda. 1863 ilaa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya waxaa astaan u ahaa taariikhda Boqor Saa’uul laga bilaabo 1097 BC ilaa Sidqiyaah 586 BC.

Sidqiyaah waxaa maxbuus ahaan loogu kaxaystay Baabuloon afar iyo toban sannadood ka hor Yubiliigii 573 BC. Wareegii toddoba iyo tobnaad ee Yubiliiga wuxuu bilaabmay 622 BC, oo

sannaddii soddonaadna Yexesqeel waxaa loo soo bandhigay wadaad ahaan 591 BC; shan sannadood dabadeedna Yerusaleem waa la dumiyeey 586 BC. Waxaa la dumiyeey isla maalintii sannadkaas oo mar labaad la dumiyeey AD 70 oo Tiitos dumiyeey. Aayadda kowaad ee Yexesqeel cutubka kowaad waxay ka horraaysaa burburkii Yerusaleem shan sannadood iyo sagaal iyo toban sannadood ka hor araggii macbudka ee cutubka afartanaad.

Sannaddii shan iyo labaatanaad ee maxaabiisnimadayadii, bilowgii sannadka, maalintii tobnaad ee bisha, sannaddii afar iyo tobnaad dabadeed markii magaalada la laayay, isla maalintaas gacantii Rabbigu way igu soo degtay, oo halkaasay ii kaxaysay. Yexesqeel 40:1.

Caasinimada lagula kaco axdiga Sabtida dhulka aawadeed, Ilaah wuxuu caddeeyey in “toddoba goor” ay ahaan doonto habaarka ku dhaca caasinimada sannadka toddobaad, kaas oo ah Sabtida dhulka. “Goor” waa sannad, “sannad” kuna waa saddex boqol iyo lixdan maalmood, toddoba goor oo saddex boqol iyo lixdan ahna waa laba kun iyo shan boqol iyo labaatannan sannadood.

Milleriyyintu laga yaabee in aanay adeegsan weedha “laba kun iyo shan boqol iyo labaatannan,” hase ahaatee labada jaantus ee quduuska ahba waxay tiro ahaan ku aqoonsadeen laba kun iyo shan boqol iyo labaatanka sannadood.

Ku dhawaaqiddii inkaaranka toddobada jeer ah ee lagu soo rogay labadaba boqortooyadii woqooyi ee Israa’iil iyo boqortooyadii koonfureed ee Yahuudah waxay ahayd fahamkii ugu horreeyey, ama waxaad odhan kartaa “asaasiga ahaa,” ama xataa waxaad odhan kartaa fahamka “alfa” ee William Miller. Sannadkii 1863 kaniisaddii La’odikiya ee Seventh-day Adventist waxay diidday fahamkii aasaasiga ahaa ee daahfuritaannadii Miller; “daahfuritaanno” kuwaas oo matalayay aasaaska oo dhan ee dhaqdhaqaaqii Millerite-ka. Waxyi ayaa si toos ah uga digay in tani ay dhici karto, wayna dhacday, waxayna dhacday wakhti hore.

Aasaaska macbudka dib loo dhisay ka dib maxaabiistii Baabuloon waxaa la dhammeeyey intii lagu jiray taariikhda amarkii kowaad, ka hor amarkii labaad. Macbudkana si buuxda ayaa loo dhisay intii lagu jiray taariikhda amarkii labaad. Amarkii saddexaadna madaxbannaanidii qaran ayaa dib loogu soo celiyeey Israa’iilkii qadiimiga ahaa ee dhabtaa. William Miller wuxuu matalay malaa’igtii kowaad ee timid 1798, laguna xoogsiiyeey Agoosto 11, 1840. Malaa’igtii labaad waxay timid ka dib markii aasaaska la dhigay, sida uu u matalayo jaantuskii 1843, oo la daabacay Maajo 1842.

Niyad-jabkii kowaad ee 1844, oo ahaa alpha-niyad-jabkii 1844, waxaa yimid malaa’igtii labaad iyo weliba wakhtigii dib-u-dhaca ee masaalka bikradaha, oo markii farriintii malaa’igta labaad lagu xoogsiiyeey shirkii teendhada Exeter, macbudkii waa la dhammeeyey. Dabadeedna niyad-jabkii weynaa, ama omega-niyad-jabkii 1844, Rasuulkii Axdiga ayaa si kedis ah ugu yimid macbudkiisa, taas oo ahayd dhammaystirka laba kun iyo saddex boqol oo sannadood ee ka billowday amarkii saddexaad kuna dhammaaday imaatinkii malaa’igta saddexaad.

Yosiyaah wuxuu ka dhigan yahay “aasaaska Ilaah.” Ha noqdo boqor Yosiyaah ama Yosiyaah Litch, labaduba waa calaamado u taagan aasaasyada, sida lagu muujiyey taariikhda amarkii kowaad iyo sida ay u matalaan iidaha guga ee lagu soo bandhigay labaatanka iyo labada aayadood ee ugu horreeya ee Laawiyyintii labaatannan iyo saddex. Aasaasyada, iidaha guga, iyo amarkii kowaad dhammaantood waa calaamado u taagan 1840 iyo awood-siintii malaa’igta kowaad. Oktoobar 22,

573 BC, sida lagu sheegay Yexesqeel cutubka afartan iyo aayadda koowaad, waa calaamad u taagan Oktoobar 22, 1844 iyo furitaankii xukunka kuwii dhintay, sidoo kalena waa calaamad u taagan Sebtembar 11, 2001 marka la furayo xukunka kuwa nool. Kuwa kasta oo la socday maqaalladan waa inay yaqaannaan adeegsiyada aan halkan ku adeegsanayo.

Yexesqeel waa astaan ku dhex jirta taariikhda nebinnimada ee lagu matalay qoraalladiisa. Yexesqeel wuxuu joogaa halkaas markii shan iyo labaatanka nin ay qorraxda u sujuudaan dhammaadka cutubka siddeedaad. Waxa uu sidoo kale halkaas ku jiray cutubyada xiga, marka “shaabadaynta ay xigtay gowraciddu” lagu soo dejiyo Yerusaleem, taas oo Ellen White ay u aqoonsanayso kaniisadda Seventh-day Adventist. Kow iyo tobanka cutub ee ugu horreeya, Yexesqeel waxaa lagu geliyey quduuska jannada si uu u helo farriimihiisa, sida kuwii Millerites loogu yeedhay inay sameeyaan 1844, iyo sida dhaqdhaqaaqan hadda loogu yeedhayo inuu sameeyo.

Sidaas awgeed Yexesqeel wuxuu idiin yahay calaamad; sida wax kasta oo uu sameeyey idinkuna ayaad yeeli doontaan; oo markay taas u timaaddo, waxaad ogaan doontaan inaan anigu ahay Rabbiga Ilaah ah. Yexesqeel 24:24.

Markii Tanu Yimaado

Marka aynu gaadhno heerka maalmaha ugu dambeeya ee waxyaalihii uu Ezekiel ku sawiray ay ku soo noqnoqdaan dadka Ilaah, markaas ayaynu gaadhnay calaamaddii Ezekiel. Marka aad ogaato in Ezekiel uu matalo boqol iyo afartan iyo afar kun, oo aad taas u taqaan heer iimaan iyo garasho leh filasho quduus laga dhigay oo haysata in wax kasta oo uu Ezekiel ku muujiyey qoraalladiisa ay u yihiin tusaale taxane quduus ah oo dhacdooyin ah oo ku saabsan maalmaha ugu dambeeya kana dhex jira boqol iyo afartan iyo afar kun—marka aad taas ogaato, markaas “waad ogaan doontaan” in “Rabbigu” yahay “Ilaah.”

Waxa aynu fikradahan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.